

Unitat 6: L'activitat industrial

3. Les matèries primeres naturals:

Són aquelles que es troben a la natura i que després de ser degudament transformades a les indústries, es converteixen en productes semielaborats i elaborats. Les podem classificar en: d'origen animal, d'origen vegetal i d'origen mineral.

- a. **Matèries primeres d'origen animal:** procedeixen de la ramaderia, la pesca, l'aqüicultura i de l'apicultura; es fan servir a la indústria alimentària, tèxtil, adoberia, química (farmacèutica, cosmètica...).
- b. **Matèries primeres d'origen vegetal:** procedeixen de l'agricultura i la silvicultura; s'utilitzen en la indústria agroalimentària, tèxtil, química (Farmacèutica, cosmètica...), del moble.
- c. **Matèries primeres d'origen mineral:** s'extreuen del subsòl. La majoria d'aquests minerals no es poden utilitzar directament per elaborar un producte i per aquesta raó són sotmesos a una transformació o procés industrial de qual s'obté un material adequat per fabricar un producte. El minerals es poden classificar en tres grups:
  - **Minerals metàl·lics:** són aquells dels quals s'extreuen els metalls, com ara l'hematites (del qual s'extreu el ferro) o la bauxita (de la qual s'extreu l'alumini). Són la base de les indústries siderúrgica (ferro) i metal·lúrgica. També són minerals metàl·lics els metalls preciosos com ara l'or, la plata o el platí.
  - **Minerals no metàl·lics:** son aquells dels quals s'obtenen altres matèries, com ara la sal i el sofre. També és el cas de les roques per a la indústria, com el granit i el marbre que s'utilitzen en la construcció.
  - **Minerals energètics:** s'utilitzen per produir energia, així el carbó, el gas natural, l'urani i el petroli.

La **indústria extractiva** (mineria), seria aquella que es dedica a la extracció dels diversos minerals que serien la base per a la fabricació d'altres productes semielaborats o elaborats o font d'energia per a la indústria en general, element fonamental del procés industrial, com ja vàrem veure en l'apartat anterior (activitat industrial – procés industrial).

Les explotacions mineres o mines poden ser de dos tipus: a **cel obert** o **subterrànies**.

Les explotacions mineres podem trobar-les arreu del món; a Europa moltes s'han esgotat o ja no són rendibles, per la qual cosa les indústries obtenen les seves matèries primeres de països del 3r món subdesenvolupats o en vies de desenvolupament on la mà d'obra és barata, els treballadors tenen pocs drets i molts deures i les normes per al respecte del medi ambient són inexistents. És així que les grans empreses mineres són del primer món però exploten els jaciments dels països pobres a canvi de pagar un cànon al govern d'aquells països.

4. Les fonts d'energia

Són els recursos a partir dels quals, per mitjà d'un procés de transformació, és possible obtenir alguna forma d'energia necessària per al funcionament de les indústries, els transports i per a ús domèstic. Podem classificar-les en base a dos criteris: un, la possibilitat de que s'esgotin així energies renovables i no renovables; altre, segons la importància econòmica que en tenen. Veiem:

A. Possibilitat de que s'esgotin:

- **Energies renovables:** solar, eòlica (vent), geotèrmica (calor del subsòl), mareomotriu, biomassa.
- **Energies no renovables:** gas natural, petroli, carbó, urani.

B. Segons la importància econòmica:

- **Fonts d'energia tradicional:** són les més utilitzades i cobreixen actualment la major part de les necessitats energètiques de la majoria dels països del món (carbó, petroli, gas natural, urani (energia nuclear), energia hidràulica).
- **Fonts d'energia alternativa:** s'anomenen així perquè **són una alternativa** a les tradicionals que contaminen i s'estan esgotant, seria el cas de la energia solar, eòlica, mareomotriu, geotèrmica, aprofitament de la biomassa.

4.1. Les fonts d'energia tradicionals:

- **El carbó:** És un mineral combustible fòssil que s'origina a partir de la descomposició de vegetals acumulats i sepultats durant milions d'anys. Va ser la font d'energia més important des de la Revolució Industrial fins a la segona meitat del S XX; era indispensable per a la Indústria Siderúrgica, per algunes tèxtils o per a les locomotores. Avui al món occidental s'empra sobre tot per produir energia tèrmica.
- **El petroli:** És un líquid oliós, espès i fosc que procedeix de la descomposició de restes de vegetals i animals sepultats durant milions d'anys; per això també és un combustible fòssil. És la font d'energia més utilitzada, ja que té un gran poder calorífic i es fàcil d'extreure i de transportar. També es fa servir per produir electricitat; és també una matèria primera per a la Indústria química, ja que a partir d'ell s'obté plàstics, pintures, colorants, detergents, fibres químiques...

- **El gas natural:** Té un origen i una formació semblant al petroli i per això es solen trobar junts als jaciments. Es fa servir com a combustible o com a matèria primera en la indústria Química. És menys contaminant que el carbó o el petroli.
- **L'energia hidràulica:** És l'energia de l'aigua acumulada als embassaments, i es fa servir per obtenir electricitat. L'electricitat es produeix a les centrals hidroelèctriques, que han d'estar situades a zones amb un relleu determinat (valls) per on recorren rius amb un cabdal important i regular durant tot l'any. No contamina, però la construcció d'embassament pot provocar impactes mediambientals greus.
- **L'energia nuclear:** S'obté a partir de l'urani. A les centrals nuclears un reactor nuclear genera la calor necessària per obtenir electricitat. Són molts els problemes que planteja, derivats dels residus altament radioactius que genera i de la possibilitat de fuites de radioactivitat per mal funcionament o deteriorament de les instal·lacions. Com sabeu la exposició a certs graus de radioactivitat provoca malalties greus, com ara diversos tipus de càncer.

4.2. Les fonts d'energia alternatives

Actualment hi ha un gran interès per desenvolupar fonts d'energia alternatives, que són, en general, renovables i poc o gens contaminants. Les més desenvolupades són l'energia solar i l'eòlica.

- **L'energia solar:** És abundant, inesgotable i no contamina. És pot utilitzar per escalfar directament aigua, com a font d'energia calorífica per a forns (petits com ara una cuina o gegants com el d'un forn ceràmic) o bé per produir energia fotovoltaica, és a dir, que transforma la energia solar en electricitat. Planteja algun problema com és l'acumulació de la energia obtinguda i el fet que no totes les zones del planeta reben la mateixa radiació solar i en la mateixa intensitat durant tot l'any. Avui encara és una font relativament cara si no es pensa que s'amortitza en poc temps.
- **L'energia eòlica:** S'obté a partir de l'aprofitament de la força del vent per a l'obtenció d'energia elèctrica. És renovable i no contamina l'atmosfera. Ara bé no és regular donat que la força del vent no és regular. Necessita grans espais per localitzar el molins de vent a gran escala. Aquest fet provoca controvèrsies per l'anomenat impacte visual i sonor. Es podria pensar en alternatives de localització com ara al mar o en zones de l'extraradi urbà ja degradades.
- **L'energia geotèrmica:** S'obté mitjançant l'aprofitament de la calor que es genera al subsòl, especialment a les zones o regions amb intensa activitat

volcànica. L'energia calorífica es pot aprofitar directament per escalfar aigua o bé per produir energia elèctrica. Investigacions recents donen la possibilitat d'utilitzar la calor del subsòl a tot el planeta ja sigui per calefacció com per refrigerar (es constant i no contamina).

- **L'energia mareomotriu:** Es basa en l'aprofitament de les mareas, els corrents marins i les ones. Encara està menys estesa que les anteriors energies; a Europa la trobem sobre tot al nord de França, a la costa de Normandia i a Holanda.
- **Bioenergia:** o energia de la biomassa, s'obté per la combustió de matèria vegetal o animal. La llenya dels boscos és un exemple d'aquesta energia i constitueix el principal combustible per a la majoria de la població del països més pobres; a Europa i Estats Units està en franca expansió mitjançant la transformació de les restes de fusta en un combustible en forma de pèl·lets (fusta triturada, assecada i premsada en cilindres de petites proporcions). El biogàs és l'energia que s'obté a partir de la fermentació de fems d'animal. A Europa es desenvolupa sobre tot a les modernes granges de Holanda, Alemanya i al Regne Unit.